

Nr 82

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående nya grunder för den statliga personalpensioneringen av vissa icke statliga grupper m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(5:e avd.)

Vid anmälan i propositionen nr 1 (bilaga 14) av anslagen å driftbudgeten under tolfte huvudtiteln framhöll chefen för civildepartementet (punkten 13), att han senare ämnade framlägga förslag om proposition till 1963 års riksdag angående ändrade grunder för SPA-pensioneringen och att anslagen Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver, Pensionering av viss flottans gemenskap, Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst samt Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt — vilka samtliga anslag f. n. står till statens pensionsanstalts förfogande — borde sammanföras till ett enda anslag under rubriken Personalpensionsförmåner m. m. Kungl. Maj:t har vidare under nämnda punkt föreslagit riksdagen att, i avbidan på omförmälda proposition, till Personalpensionsförmåner m. m. för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 616 000 000 kr., därav 23 200 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 92, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 8 mars 1963, föreslagit riksdagen att 1) antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 § 2 och 5—7 mom. samt 4 § statens pensionslöneförordning den 28 maj 1959 (nr 286); 2) godkänna i statsrådsprotokollet angivna grunder för reglering av vissa pensionsfrågor i samband med omorganisationen av statens reproduktionsanstalt; 3) godkänna övriga i statsrådsprotokollet berörda förslag av beskaffenhet att böra prövas av riksdagen; 4) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av förslagen betingade ändringar i med stöd av riksdagens beslut utfärdade författningar; 5) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela för förslagens genomförande erforderliga övergångsbestämmelser; 6) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1963/64 i enlighet med vad som i statsrådsprotokollet anförts medge överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter; 7) till Personalpensionsförmåner m. m. för budgetåret 1963/64 under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 616 000 000 kr., därav 23 200 000 kr. att avräknas mot automobils-

skattemedlen och 30 000 000 kr. motsvarande avgifter till statens grupplivförsäkring.

Det vid propositionen fogade författningsförslaget finns intaget å s. 2 o. 3 i propositionen.

Propositionen

I propositionen föreslås, att gränserna mellan statlig och kommunal personalpensionering omregleras, så att de statliga respektive kommunala förhandlingsområdena beträffande pensionsfrågorna kommer att sammanfalla med motsvarande områden för lönefrågornas reglering.

Förmånerna från den statliga pensioneringen av vissa grupper inom statsunderstödd verksamhet föreslås bli ändrade så att de närmare överensstämmer med vad som gäller för statsanställda.

Finansieringen föreslås bli förenklad genom begränsning av det område, inom vilket skall förekomma särskilda pensionsavgifter, och genom ändring av avgiftsgrunderna.

Vidare föreslås grunder för reglering av vissa pensionsfrågor i samband med omorganisationen av statens reproduktionsanstalt.

I statsrådsprotokollet redovisas de olika avsnitten sålunda:

Inledning, s. 4—7.

Den nuvarande SPA-pensioneringen, s. 7—10.

SPA-utredningens förslag om nuvarande SPA-gruppers pensionering m. m. s. 10—19.

Utredningens förslag i anledning av gjorda framställningar om inordnande i SPA-pensioneringen av nya grupper, s. 19—23.

Departementschefen, s. 23—27.

Beträffande den närmare innebörden av propositionsförslaget får utskottet, i den mån ej redogörelse härför lämnas i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet.

Motioner

I anledning av propositionen har väckts två likalydande motioner, den ena inom första kammaren av fröken *Mattson* (I: 676) och den andra inom andra kammaren av fru *Gunne* (II: 830), i vilka motioner hemställts att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 92 måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att efter erforderlig utredning medge anslutning till SPA-systemet för mindre grupper av arbetstagare anställda hos huvudman där övriga personalkategorier tidigare eller i samband med förestående reform anslutits till SPA-systemet.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 830.

Utskottet

I föreliggande proposition framläggs förslag om viss reform beträffande SPA-pensioneringen. Till grund för förslaget ligger ett av särskilda utredningsmän — den s. k. SPA-utredningen — avgivet betänkande, beträffande vilket enighet nåtts mellan företrädare för staten och de tre kommunförbunden.

Propositionsförslaget innebär i fråga om gränsdragningen mellan statlig och kommunal personalpensionering, att de statliga respektive kommunala förhandlingsområdena beträffande pensionsfrågorna i princip bringas att sammanfalla med motsvarande områden för lönefrågornas reglering. I enlighet härmed uppdelas kommunalanställd personal i pensionshänseende på en kategori, för vilken gäller statliga avlöningsbestämmelser (främst lärarpersonal), och en kategori med kommunalt bestämda lönevillkor (huvudsakligen anställningshavare inom åldrings- och barnavård samt hälso- och sjukvård). Den förra kategorien skall i fortsättningen tillhöra området för statlig personalpensionering av den typ som omfattar statsanställda m. fl., och i princip skall här också utgå statsbidrag till ATP-avgifterna. Den senare kategorien skall i fortsättningen tillhöra området för kommunal pensionering, varav följer att statsbidrag inte skall utgå för pensioneringskostnaderna; vissa övergångsanordningar förutsätts dock härvid skola gälla. I fråga om övriga nuvarande SPA-grupper sker, med vissa modifikationer, i princip en motsvarande kategoriindelning.

Den sålunda föreslagna gränsdragningen, om vilken såsom nämnts enighet uppnåtts under utredningsarbetet och enligt vilken statens pensionsreglerande verksamhet i möjligaste mån bringas att överensstämja med dess löne-reglerande verksamhet, har syntts utskottet väl lämpad som underlag för en reform på SPA-pensioneringens område, varför utskottet tillstyrker propositionsförslaget i denna del.

Kungl. Maj:ts förslag innebär vidare, att förmånssystemet vid den fortsatta SPA-pensioneringen närmare än hittills anpassas efter vad som gäller för statsanställda såväl vad beträffar pensionslönebestämning som i fråga om tjänsteårsberäkning. Även härutinnan biträder utskottet propositionsförslaget.

I fråga om finansieringen förordas i propositionen viss förenkling genom begränsning av det område, inom vilket skall förekomma särskilda pensionsavgifter, ävensom genom ändring av avgiftsgrunderna. Vad sålunda föreslagits har inte givit utskottet anledning till erinran.

I enlighet med SPA-utredningens förslag förutsätts i några fall nya grupper av befattningshavare skola SPA-anslutas, nämligen anställningshavare vid skyddsvärnen i Stockholm och Göteborg, nu ej anslutningsbara anställ-

ningshavare vid icke-kommunala statsunderstödda enskilda vårdanstalter för alkoholmissbrukare samt anställningshavare vid Stockholms stadsteater och Göteborgs folkteater. I fråga om vissa andra grupper förutsätts anslutningsfrågan skola prövas i budgetsammanhang. Vad propositionsförslaget i dessa delar innehåller föranleder ingen erinran från utskottets sida.

I de likalydande motionerna I: 676 och II: 830 har hemställts, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att efter erforderlig utredning medge anslutning till SPA-systemet för mindre grupper av arbetstagare anställda hos huvudman, där övriga personalkategorier tidigare eller i samband med förestående reform anslutits till SPA-systemet. Av motiveringen till motionsyrkandet framgår, att motionärerna haft i tankarna bl. a. den administrativa personalen vid de statsunderstödda symfoniorkestrarna. Enligt vad utskottet inhämtat har emellertid framställning om SPA-anslutning för den administrativa personalen vid en av orkesterföreningarna nyligen gjorts hos Kungl. Maj:t. Framställningen är f. n. föremål för remissbehandling. Den i motionerna väckta frågan har således delvis bragts under Kungl. Maj:ts prövning. Vid sådant förhållande och då uppkommande frågor om anslutning till SPA-systemet av ytterligare grupper av anställningshavare torde få förutsättas bli prövade i budgetsammanhang eller eljest och i förekommande fall underställda riksdagen, saknar utskottet anledning tillstyrka särskilt bemyndigande för Kungl. Maj:t i enlighet med motionsyrkandet.

Mot den i propositionen gjorda anslagsberäkningen, avseende kostnaderna för den statliga pensioneringsverksamheten i dess helhet, har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Utskottet biträder även de föreslagna grunderna för reglering av vissa pensionsfrågor i samband med omorganisationen av statens reproduktionsanstalt.

Det vid propositionen fogade författningsförslaget tillstyrks av utskottet.

Vad propositionsförslaget i övrigt innehåller har inte givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

1) antaga vid propositionen nr 92 fogat förslag till *förordning om ändrad lydelse av 3 § 2 och 5—7 mom. samt 4 § statens pensionslöneförordning den 28 maj 1959 (nr 286)*;

2) godkänna de i statsrådsprotokollet över civilärenden för den 8 mars 1963 angivna grunderna för reglering av vissa pensionsfrågor i samband med omorganisationen av statens reproduktionsanstalt;

3) godkänna övriga i statsrådsprotokollet berörda förslag av beskaffenhet att böra prövas av riksdagen;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av förslagen betingade ändringar i med stöd av riksdagens beslut utfärdade författningar;

5) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela för förslagets genomförande erforderliga övergångsbestämmelser;

6) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1963/64 i enlighet med vad som i statsrådsprotokollet anförts medge överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter;

7) till *Personalpensionsförmåner m. m.* för budgetåret 1963/64 å driftbudgeten under tolfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 616 000 000 kr., därav 23 200 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen och 30 000 000 kr. motsvarande avgifter till statens grupplivförsäkring;

B. att motionerna I: 676 och II: 830 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 26 april 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Bergman, Axel Johannes Andersson, fru Wallentheim, herrar Mårtensson, Nils Theodor Larsson, Källqvist, Thorsten Larsson, Hjorth och Åkerlund; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Eliasson i Sundborn, fru Lewén-Eliasson, herr Svensson i Ljungskile, fröken Olsson, herrar Johansson i Norrköping, Carbell, Löfroth, Berg, Nelander och Palm.